

the implemented professional and organisational work, and the first responses of the participants, it is possible to conclude that the scientific meeting succeeded as a professional event.

Dušan Devetak

ISKANJE ORODIJ ZA TRAJNOSTNO UPRAVLJANJE
SEVERNEGA JADRANA

Morje potrebuje naš glas
The sea deserves our voice

Zavod RS za varstvo narave je 7. in 8. oktobra 2008 v prostorih Morske biološke postaje Nacionalnega inštituta za biologijo pripravil mednarodno strokovno srečanje z naslovom *Vpliv človekovih dejavnosti na morju, morskem obrežju in zaledju na biotsko raznovrstnost Severnega Jadrana*.

Cilj posveta je bil prispevati k celostni obravnavi Severnega Jadrana, tako z vidika stanja morskih in obrežnih habitatnih tipov kot z vidika nabora človekovih dejavnosti in vplivov, njihovega posamičnega in predvsem kumulativnega učinka na morske in obrežne ekosisteme. Slednje je ob takšnih in drugačnih pritiskih urbanizacije, kmetijstva in industrije, kot so npr. plinski terminali, povečanje pomorskega prometa ipd., še posebej pomembno.

Naše ravnanje z morjem in morskim obrežjem v veliki meri odloča, kako in koliko bodo morje in njegove naravne vire lahko koristili naši zanamci. Odloča tudi o tem, ali bodo v tem skrajnem delu Sredozemlja še občudovali morske želve, delfine, podvodne travnike, leščurje, morske datlje. Nekoč smo se za neustrezno poseganje v morje in morskobrežje izgovarjali na nepoznavanje, pomanjkanje podatkov in podobno. Danes to ne more in ne sme biti več izgovor.

Osrednja tema strokovnega srečanja je bil vpliv človekovih dejavnosti na biotsko raznovrstnost Severnega Jadrana. Predavanja oz. predstavitve in razprave so potekale v treh sklopih: *morski in obrežni habitatni tipi in vrste, pomorski promet in druge dejavnosti na morju in na kopnem ter zavarovana območja*.

Posveta so se udeležili številni znanstveniki in naravovarstveniki iz Slovenije, Hrvaške in Italije, s svojimi predavanji pa gostovali štirje tuji profesorji: Ferdinando Boero (Univerza Salento), Gerard Pergent (Univerza na Korziki), Alberto Basset (Univerza Salento) ter Nenad Smodlaka (Inštitut Ruđer Bošković).

Severni Jadran je razmeroma plitev ekosistem, saj je njegova globina manjša od 50 m. Opredeljujejo ga stratifikacija vodnega stolpca, veliki rečni vnosi in visoka produktivnost, predvsem pa je to zelo občutljiv ekosistem, kajti navedenim značilnostim je treba dodati še izdaten ribolov, turizem, industrijo in pomorski promet. Leta, ko je lord Byron zapisal, da se človekov vpliv konča na morskem obrežju, so davno mimo in skrajni čas je, da pogledamo pod morskobladino in se na lastne oči prepričamo o razdejanju, ki ga povzročamo. Spoznanje o nujnosti ohranjanja celovitosti morskoga ekosistema, njegove raznolikosti in ekoloških procesov je pomembna osnova delovanja večine mednarodnih, vladnih in nevladnih organizacij, tudi tistih, ki se ukvarjajo z izkoriščanjem naravnih virov, od ribolova do izkoriščanja rudnin na morskem dnu in pod njim. Mednarodna skupnost pa si je zadala tudi dva pomembna cilja: da bo do leta 2010 ustavila upadanje biotske raznovrstnosti in da bo do leta 2012 na regionalnem in globalnem nivoju vzpostavljena reprezentativna mreža morskih zavarovanih območij.

Stališča, ki smo jih udeleženci posveta združili po bogati diskusiji, smo strnili v nekaj zaključkih:

Če želimo vedeti, kaj moramo zaščititi in ohraniti kot enkratno naravno dediščino tega najhladnejšega dela Sredozemlja, potrebujemo popis in oceno stanja biodiverzitete Severnega Jadrana.

Da bi lahko razvili ustrezne strategije za blažitev človekovih vplivov, potrebujemo meddržavne programe spremljanja ekološkega stanja morja, ki je nekakšen biološki filter za blaženje pritiskov, ki prihajajo iz urbanih, kmetijskih in industrijskih središč.

Nujno moramo povečati prizadevanja za varovanje tega dela, tako z vzpostavitvijo morskih zavarovanih območij kot z boljšim nadzorom zunaj teh območij.

Da bi o problemih Severnega Jadrana lahko bolje poročali odgovornim organom v jadranski ekoregiji, moramo zmanjšati fragmentacijo v jadranski znanstveni in akademski skupnosti.

Znanstveniki in naravovarstveniki želimo prednostno poudariti razvoj čezmejne (mednarodne) raziskovalne in znanstvene inštitucije za morskob in obalno biologijo in ekologijo, ki bi delovala kot virtualno središče in institucionalni okvir za mednarodno in medregijsko skupino raziskovalcev, profesorjev in študentov za študije in raziskave s področja biologije in ekologije Jadranskega morja.

Zbrane zaključke oz. stališča bomo kot priporočila pri odločitvah v prihodnosti posredovali Evropski uniji ter meddržavnim in nacionalnim organom s področja varovanja okolja, raziskav in ribištva.

Vsi prispevki s posveta skupaj z zaključki bodo zbrani v tematski 22. številki revije Varstvo narave, ki bo izšla v začetku leta 2009.

Mateja Nose Marolt in Robert Turk